vexilologie

109

ISSN 1211-2615

ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

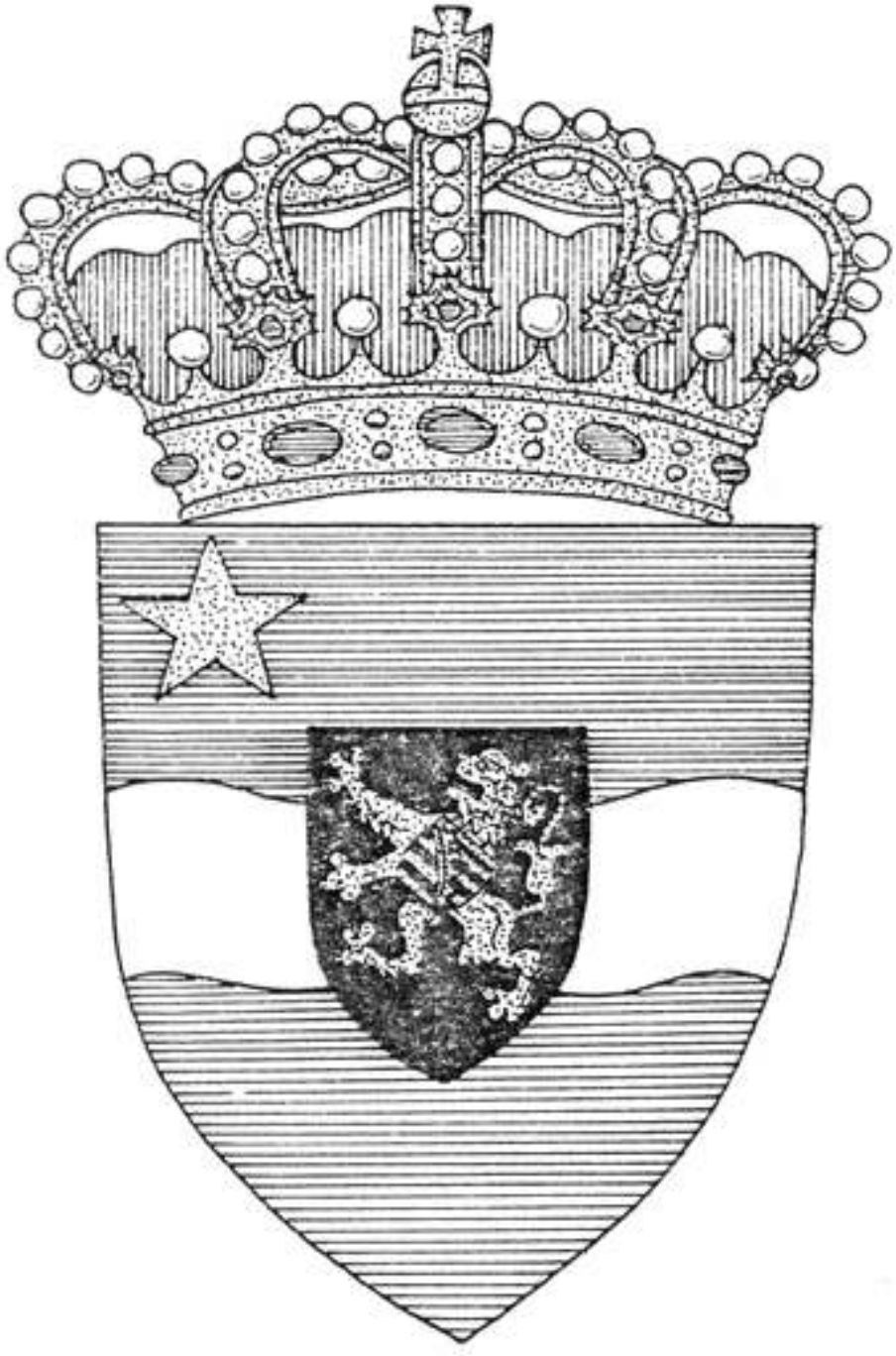

vexilologie
109
ISSN 1211-2615
ZPRAVODAJ VEXILOLOGICKÉHO KLUBU V PRAZE 3

Ing. Jaroslav Martykán - Mgr. Pavel Fojtík

Z HISTORIE STÁTNÍCH VLAJEK KONGA

Návrat nového konžského režimu k vlajce z období let 1960-1963, jak jsme o něm psali ve *Vexilologii* č. 104, s. 1989, upozornil na poměrně vzácný jev, kdy se země s novým režimem vrací ke starému názvu i ke starým symbolům. A protože v případě Konga k tomu dochází v poměrně zajímavých souvislostech, nebude snad na škodu připomenout si vývoj státního symbolu této země.

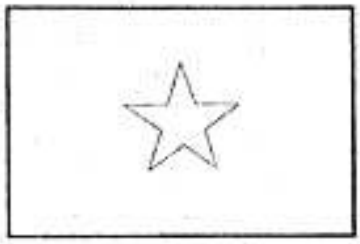

Obr. 1

Již jsme informovali, že původním modelem staronové vlajky Konga byla vlajka **Mezinárodní konžské společnosti (obr. 1)**. Tu původně založil k využívání přírodního bohatství povodí řeky Kongo pod názvem Mezinárodní africké sdružení v září 1876 belgický král Leopold II. na základě doporučení bruselské mezinárodní konference o dosavadních výsledcích a dalším pronikání Evropanů do Afriky. Král také společnosti, která *de facto* obhospodařovala jeho soukromou říši uprostřed Afriky, udělil 21.6.1877 vlajku se žlutou hvězdou uprostřed modrého listu. Hvězda vyjadřovala pionýrské poslání společnosti při objevování Afriky a byla interpretována jako "světlo naděje v temnotách Afriky". Ve skutečnosti se stala symbolem krutostí a vykořisťování jinde dosud nevídaných, přestože Leopoldovo panství bylo berlínskou koloniální konferencí (15.11.1884 - 26.2.1885) uznáno za "přátelskou zemi", přičemž už 10.4.1884 tak učinily Spojené státy americké.

Obr. 2

Mezinárodní uznání vedlo Leopolda k vyhlášení **Nezávislého konžského státu** v poslední den berlínské konference, tedy 26.2.1885, a žluto-modrá vlajka, rozšířená po celém dosud obsazeném území vojáky Leopoldovy soukromé armády, se stala oficiálním symbolem nově vzniklého státu. Jako mezinárodně uznaný stát mělo Kongo kromě vlajky i státní znak **(obr. 2)** tvořený modrým štítem s bílým vlnitým pruhem, přes který je položen dynastický erb Leopoldův. V pravém horním rohu znaku, na který je položena královská koruna, je umístěna žlutá pěticípá hvězda. Štít strážili dva lvi stojící na zlaté akantové ozdobě se stuhou a motem TRAVAIL ET PROGRES

(Práce a pokrok). Celý znak se ještě kladl na korunovaný královský plášť. Agenti Leopolda II., který byl slavnostně prohlášen panovníkem Nezávislého konžského státu 1.8.1885, se však dopouštěli v zemi strašných krutostí na domorodém obyvatelstvu. Ty vedly k protestům světové veřejnosti a následně r. 1908 k tomu, že území bylo vyňato ze soukromého vlastnictví krále a předáno belgické vládě.

Po 15.11.1908, kdy byla vyhlášena kolonie **Belgické Kongo**, se sice úředním symbolem tohoto území stala belgická trikolóra, vedle ní se však často vyvěšovala vlajka dosavadní. I zákon, prohlašující nad Belgickým Kongem koloniální statut, konstatoval, že "potlačení vlajky Nezávislého konžského státu, jediné známé domorodcům, nemůže být uskutečněno bez vážných neúspěchů". Již tehdy se vyskytl první případ loajality domorodého obyvatelstva k vlajce, která byla ovšem spojena se zločiny, jež byly v jejím stínu páchány. Oficiálního uznání se "tradiční" vlajce dostalo pak r. 1936, kdy byla položena v podobě karé na čtvercovou státní vlajku Belgie jako symbol jejího generálního guvernéra (**obr. 3**). Pro úplnost dodejme, že v r. 1925 byla zavedena také městská vlajka pro Léopoldville, která vlastně opakovala současně přijatý městský znak. Tvořil ji modrý list s bílým vlnitým pruhem, přes který bylo uprostřed položeno žluté korunované písmeno L, doprovázené po stranách koruny celkem dvěma žlutými hvězdami. Inspirace znakem Belgického Konga je evidentní. Tato situace trvala až do 30.6.1960, kdy byla na území bývalého Belgického Konga vyhlášena nezávislá republika.

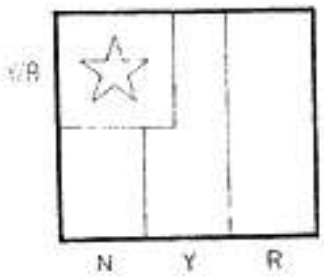

Obr. 3

K vyhlášení **Konžské republiky** došlo poněkud předčasně na nátlak OSN a USA a pod vlivem rapidního rozpadu anglické a zejména francouzské koloniální soustavy v Africe toho roku. Neexistence dominantního národněosvobozeneckého hnutí se totiž podepsala jak na chaotické politické situaci, s níž Kongo zápasilo tři následující roky, tak na symbolech nového státu. V květnových volbách r. 1960 se utkala politická seskupení s omezenou podporou jednotlivých kmenů či oblastí, a tak se jediným významnějším subjektem stalo marxisticky orientované Konžské národní hnutí (MNC), jehož předák Patrice Lumumba stanul v čele vlády s vratkou parlamentní podporou. Pod vlivem spěchu, ve kterém byl nový stát ustaven, a ve snaze neprohloubit kmenovou řevnivost byla za státní vlajku Konga vybrána modifikace tradičního symbolu. Ačkoliv je prokázáno, že Lumumba jej považoval za pozůstatek kolonialismu, přijala prý podle jeho návrhu nebo jím inspirována ještě 21.5.1960 prozatímní vláda v podstatě tuto původní vlajku, na kterou přidala šest malých pěticípých hvězd k žerdi (**obr. 4**). Pochopitelně se však změnila symbolika vlajky - velká hvězda byla interpretována jako víra v jednotu šesti provincií, na které byla republika rozdělena a které představovaly hvězdičky při žerdi. Modrý list měl pak symbolizovat jejich prosperitu, budou-li žít pohromadě. Podle R. Harmigniese a jeho přednášky na 2. vexilologickém kongresu však měly hvězdy představovat autonomii provincií v jednotě Konga a modrý list mírovou oblohu, která se nad nimi klene. V té době bylo Kongo rozděleno na provincie Kasai, Katangu, Kivu, Léopoldville, Rovníkovou a Východní. Státní znak se v literatuře objevuje ve dvojí podobě. V obou případech je odvozen ze státní vlajky a jeho základní figurou je zlatá hvězda doprovázená šesti malými hvězdičkami. V prvém případě jsou malé hvězdičky uspořádány do řady nad velkou hvězdou, ve druhém případě jsou rozmístěny

Obr. 4

kolem ní. Do jaké míry je znak oficiální, zda jsou obě varianty rovnocenné či nikoliv, zatím není známo. Symbolika tohoto emblému je na první pohled stejná jako na vlajce.

Idealismus autorům nového konžského symbolu však vydržel jenom několik dní. Různá kmenově podmíněná politická hnutí byla podporována ve svých secesionistických tendencích cizinci a jejich společností, která působila na území Konga. Již 11.7.1960 vyhlásil s podporou belgické těžební společnosti Union Miniére du Haut Catanga předák katanžské politické strany CONAKAT Moise Kapenda Tshombe odtržení "nezávislé" **Katangy**. Vlajkou secesionistického státu (**obr. 5**) se 1.8.1960 stal list rozdělený šikmým zeleným pruhem na červenou žerďovou a bílou vlající část. V bílém poli byly umístěny tři červené kříže, jejichž tvar odpovídal odlitkům mědi. Ta byla v Katanze tavena tradičně do podoby křížků, jež sloužily i jako platidla. Ještě před vyhlášením Leopoldova Nezávislého konžského státu používal katanžský král Msiri takový křížek jako svůj emblém. Úřední symbolika vlajky stanovila, že červená barva představuje hrdinství lidu a krev, kterou je ochoten prolít za obranu své vlasti, zelená naději a bílá čistotu a mír. Neoficiálně se však vlajka interpretovala tak, že Katanga, představovaná třemi kříži, žije na jihovýchodě země v pokoji a od krvavého chaosu zbytku Konga je oddělena zelenými pralesy. Existují však i další výklady symboliky katanžské vlajky, kdy například bílá barva představuje čistotu snah o nezávislost apod. V katanžské hymně se zpívalo, že křížky značí bohatství země, zelená barva její mládí a červená sílu i radost. Tato vlajka vlála nad de facto nezávislou zemí až do 24.5.1963, kdy se napotřetí podařilo jednotkám OSN rozprášit poslední zbytky separatistů. Znak Katangy měl identický vzor s vlajkou. Měděné křížky byly v zemi velmi populární a vyskytovaly se také ve znaku katanžského hlavního města Élisabethville (dnešního Lumumbashi).

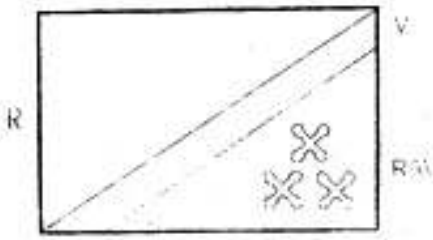

Obr. 5

Další provincie, **Jižní Kasai**, vyhlásila svou nezávislost 9. 8. 1960 a přijala vlajku (**obr. 6**) s velkým žlutým písmenem "V" přes červeno-zelený list. Použití panafrických barev mělo novému separatistovi, jihokasajskému prezidentovi a pozdějšímu králi Albertu Kalonjimu získat mezinárodní uznání na africkém kontinentu. Žluté písmeno "V" připomíná jednak vítězství (victoire) separatistů nad centrální vládou, jednak diamanty a další nerosty, které se v Kasaji těží ve velkém množství. Litera "V" ale byla současně symbolem Kalonjiho politické strany, Národního hnutí Konga, úmyslně pojmenované stejně jako strana P. Lumumby! Užívala se také na stejnokrojích kasaiských ozbrojených sil. Jihokasaiským znakem byl údajně vlevo hledící lev, stojící na stuze. Platnost této vlajky trvala do 2.10.1962, kdy separatistickou vládu porazila vojska Spojených národů.

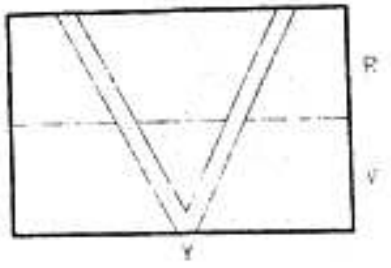

Obr. 6

Separatistických pokusů v období občanské války bylo mnohem více, zdá se však, že naprostá většina nových "států" se vexilologicky neprojevila, či přesněji, o jejich symbolech nejsou k dispozici žádné informace. Nezřídka totiž zřejmě došlo jen k jednorázovým proklamacím nezávislosti bez jakýchkoliv dalších následných kroků. Určitou výjimkou byl sever Katangy, který se nacházel pod kontrolou politické strany Balubakat (Balubové Katangy) vedené Jasonem Sendwem, Tshombeho odpůrcem a stoupencem konžské jednoty. Přesto Sendwe jednostranně vyhlásil samostatnou provincii **Lualaba** a její oddělení od Katangy. Dne 8. ledna 1961 osvobodila národní konžská armáda město Manono, které se stalo hlavním

městem nového státu. Jednoduchou vlajku Lualaby tvořily tři vodorovné pruhy, červený, černý, a červený (**obr. 7**). Už 30. března se město opět dostalo pod kontrolu katanžského četnictva a Lualaba fakticky přestala existovat. V té době (12. března 1961) byl vyhlášen plán přijatý na konferenci konžských politiků v malgašském Tananarive, jehož základem byla dohoda o přeměně Konga na federaci. Někteří politikové se proto v důsledku federalistických trendů rychle snažili vytvořit další vlastní státy. Například Jacques Massa vyhlásil vytvoření státu **Maindombe** na severu provincie Léopoldville. O dalších jeho iniciativách však nejsou žádné informace, stát takového názvu ani provincie v pozdějším správním členění země neexistovaly. Dalšími secesionistickými útvary v Kongu, které v té době vyhlásily odtržení od ústřední vlády v Léopoldville, byly **Dolní Kongo, Kongo-Ubangi** (pro národnost Bangalů), **Mongonie** (pro národnost Mongů) a další. O jejich vlajkách nám však není nic známo.

Obr. 7

Ohrožení státní celistvosti však nebylo jediným problémem Konga, kam byly povolány mezinárodní jednotky OSN, aby kompenzovaly vliv belgické koloniální armády, která skrytě i otevřeně podporovala secesionistické snahy různých kmenových náčelníků. Nevyhovoval jí ani prosovětsky orientovaný ministerský předseda Lumumba, který byl 15.9.1960 na nátlak tehdejšího plukovníka Josepha-Désirého Mobutua, jehož vojska vstoupila do hlavního města, odvolán a v zemi dosazena vláda loajální proamerickému prezidentovi Kasavubuovi. Přívrženec odstaveného premiéra Antoine Gizenga vyhlásil ve východokonžském Stanleyvillu (dnes Kisangani) obnovu vlády Lumumbových stoupenců a vyzval ke všeobecné mobilizaci. Když se Patrice Lumumba pokoušel probit ke svým přívržencům, byl 2.12.1960 Mobutuovými vojsky zatčen a po krátkém věznění vydán Tshombovi, který ho dal 13.2.1961 zavraždit.

Vojenské úspěchy stanleyvillské vlády přinutily Kasavubua obnovit činnost parlamentu a 2.8.1961 ustavit koaliční vládu. Po marných pokusech dohodnout se s nejvlivnějším separatistou katanžským Tshombem zahájila vládní vojska 5.12.1961 operace proti katanžskému četnictvu a 21.12.1961 donutila Tshombeho uznat jednotu země, i když na federativním principu. Nasazení jednotek OSN pomohlo v letech 1962-1963 situaci v zemi stabilizovat a obnovit její celistvost, i když za cenu potlačení levicově orientovaných sil. Jejich vůdci uprchli do sousedního Konga-Brazzaville, odkud organizovali protivládní povstání v různých částech Konga.

Obr. 8

Jedním z objektů pacifikační činnosti mezinárodních jednotek byla nejen likvidace takových povstání, ale také potlačení drobnějších separatistických útvarů, které vznikaly na kmenových základech v různých částech Konga. Například kmen Kondžů (Bakonjo) vyhlásil při hranicích s Ugandou v roce 1962 separatistický stát **Ruwenzururu**. Jeho vlajka (**obr.8**) byla rozdělena na tři vodorovné pruhy, modrý, zelený a žlutý, uprostřed dvou horních pruhů bylo bílé kruhové pole s vyobrazením černé opičky (snad malpy?) na hnědé větvi.

Součásti plánu na stabilizaci situace bylo rozdrobení země na 22 provincií, aby se utlumily separatistické tendence dosud velkých provincií. V duchu hledání jednoty byl vybrán také symbol, který by ji měl jednoznačně vyjadřovat. Z dosavadní vlajky byl zachován její modrý list (nyní tmavý odstín) i symbol žluté hvězdy, která byla posunuta do žerďového rohu. Napříč listu však byl přidán žlutě lemovaný šikmý pruh, jehož červená barva měla představovat krev prolitou za nezávislost Konga, žluté proužky lemující diagonálu blahobyt a žlutá hvězda touženou jednotu země (**obr. 9**). Novou vlajku přijala Poslanecká sněmovna 30.11.1962 a po ní i Senát 11.12.1962. Když byla v květnu 1963 dokončena likvidace separatistických sil v Katanze a provedeno územní sjednocení Konga, mohl být 30.6.1963 nový symbol oficiálně přijat. K této vlajce lze poznamenat, že přidání šikmého pruhu je vykládáno jako napodobování vlajky sousedního Konga-Brazzaville nebo Tanzanie, která obdobnou úpravu zvolila na své vlajce v témže roce. Jak dosvědčují i poštovní známky, v té době nebyl šikmý pruh totožný s úhlopříčkou listu, ale vycházel z dolní čtvrtiny žerďového okraje do horní čtvrtiny vlajícího okraje, výška hvězdy přibližně odpovídala čtvrtině šířky listu. Ačkoliv vlajka byla schválena, nebyla v té době publikována v úředním věstníku (Moniteur Congolais), stalo se tak až mnohem později. Současně s vlajkou byl přijat i nový státní znak. V modrém štítu nesl levharti hlavu nad zkříženým oštěpem a šípem, obklopenou zprava palmovým listem a zleva sloním klem. Pod tím je stuha s motem "PAIX-JUSTICE-TRAVAIL" (Mír-spravedlnost-práce), pod níž byl umístěn zelený drahokam.

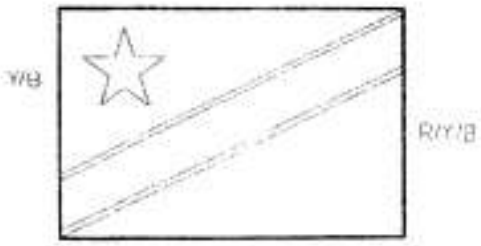

Obr. 9

Stará vlajka však nebyla zapomenuta! Již v lednu 1964 vypuklo nové povstání na východě, podporované ze zahraničí protivládní Národní frontou osvobození v čele s Christopherem Gbenyem. Vyvrcholilo 4.9.1964 dobytím Stanleyvillu a vyhlášením tzv. **Lidové republiky Kongo**. Do čela povstání se postavili přívrženci Patrice Lumumby, mezi nimi i současný vládce Konga Laurent Kabila, kteří vyhlásili svůj úmysl rozšířit svou vládu na zbývající dvě třetiny země. Protože se však vzbouřenecká vojska ze Stanleyvillu nespojila s partyzány v provinciích Kiwu a Kwilu severozápadně od jezera Tanganika, kteří tam operovali již od r. 1963, stanoveného cíle se jim dosáhnout nepodařilo. Jako přívrženci prvního konžského ministerského předsedy přijali vůdcové Lidové republiky Kongo za její státní vlajku konžskou státní vlajku z let 1960-1963 (**obr. 4**), v myslích mnoha lidí spojovanou právě s postavou Patrice Lumumby. Mimochodem, také partyzáni z provincií Kiwu, kteří ustavili tzv. Revoluční vládu Východního Konga a jejichž velení bylo v burundské Bujumbuře, se hlásili k Lumumbově odkazu a za svůj symbol rovněž přijali vlajku z let 1960-1963. Levicová rebélie ve Stanleyvillu byla rozprášena až v říjnu 1965 za pomoci belgických výsadkářů, ačkoliv téměř tradiční odpor vůči centrální vládě tady nebyl zcela potlačen nikdy.

Po odchodu vojsk OSN ze země k 30.6.1964 byla 10.7.1964 ustavena úřednická vláda národního usmíření v čele s bývalým separatistou Tshombem a 1.8.1964 vyhlášena nová ústava, podle které země změnila název na **Konžskou demokratickou republiku** a současně potvrzující federativní administrativní uspořádání státu. Nová ústava dosavadní podobu vlajky nezměnila, jak svědčí zveřejnění zákona o této vlajce v úředním listu 15.8.1965. (Teprve nyní byla vlajka z roku 1963 vlastně publikována!) Už se zavedením ústavy se však změnil znak, z něho zmizel štít a figury byly ve stejné kompozici umístěny volně. Po parlamentních volbách v dubnu 1965, které však soud prohlásil v jižních oblastech za zfalšované pro Tshombeho stranu CONACO, vypukl v zemi ústavní zmatek. Toho využil velitel armády generál Mobutu, který 24.11.1965 provedl svůj druhý státní převrat, při němž ovšem prezidenta Kasavubua již

nepodpořil, ale naopak svrhl a sám se prohlásil hlavou státu. Poté zahájil proces národní rekonstrukce a reorganizace: v hledání autentické minulosti Afričanů se snažil překonat koloniální dědictví tím, že k 30.6.1966 vstoupily v platnost změny názvů hlavních center země a křesťanská jména byla nahrazována domorodými, aby již nepřipomínala koloniální nadvládu. Krátce před tím, 1.5.1966, byl počet provincií zredukován na dvanáct.

Zákonným opatřením z 19. září 1966, které bylo publikováno v úředním věstníku až 1. prosince téhož roku, sice byla v zásadě potvrzena dosavadní vlajka, ale protože teprve nyní byly specifikovány detaily její konstrukce, došlo fakticky k její dílčí změně. Od té doby červený, po stranách žlutě lemovaný pruh měl osu totožnou s úhlopříčkou listu a poněkud se zvětšila velikost hvězdy. Rozměry jednotlivých částí vlajky byly stanoveny pro formát listu 150 x 225 cm, když šikmý červený pruh měl šířku 16 cm, žluté proužky po 5 cm a průměr pomyslného kruhu opsaného hvězdě byl 65 cm.

Reorganizace státní správy byla o rok později, 30.6.1967, završena zavedením nové ústavy, podle které se Kongo stalo opět unitárním státem. Státní vlajka, zavedená v r. 1963 (**obr. 9**), zůstala nezměněna. Změna jména hlavního města z Léopoldville na Kinshasu se však projevila v úpravě městské vlajky, ve které bylo písmeno L nahrazeno K. Koruna nad písmenem zmizela už s vyhlášením nezávislosti v r. 1960, umístění obou hvězd se však nezměnilo. Zanikl federativní charakter země a počet provincií byl opět zredukován, tentokrát na osm a na území hlavního města. Snad není bez zajímavosti, že se nová politická mapa Konga až příliš shodovala s původním rozdělením země z roku 1960. Jen někdejší provincie Léopoldville byla nyní rozdělena na dvě (Střední Kongo a Bandundu), stejně jako původní provincie Kasai (nově Východní Kasai a Západní Kasai). Ostatní provincie odpovídaly i svými názvy (výjma měst) členění z roku 1960.

Síly podporující Tshombeho a zejména jeho ochránci z řad belgických žoldnéřů se nesmířily s jeho odstavením od moci v roce 1965. Pod heslem Tshombeho návratu do země se 5. 7. 1967 vzbouřili v Bukavu bílí žoldnéři plk. Jeana Schramma, k nimž se přidaly oddíly plk. Roberta Denarda, umístěné ve městě Kisangani. Ústřední vláda v Kinshase belgická vojska 11. 7. 1967 oficiálně vypověděla a zahájila postupnou likvidaci povstaleckého území. Vládní vojska záhy vytlačila vzbouřence z Kisangani a obklíčila **Bukavu**, kde byla 5. 7. 1967 vyhlášena vzdorovláda místního separatisty Leonarda Monga. Jejím symbolem se stala vlajka se šikmým červeným pruhem, rozdělující její list na modrý žerďový a bílý vlající trojúhelník (**obr. 10**). Pod soustavným tlakem vládních vojsk uprchli bílí žoldnéři 29. 10. 1967 do Rwandy, kde byli internováni.

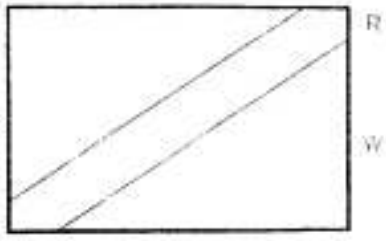

Obr.10

Ústava KDR rovněž stanovila, že země je řízena jedinou povolenou politickou stranou Lidovým revolučním hnutím (MPR, Mouvement Populaire de la Révolution), které založil sám Mobutu v r. 1967. Její emblém v panafrických barvách (**obr. 11**) inspiroval poslední změnu státní vlajky, která byla poprvé vztyčena 20.11.1971. Ještě předtím však došlo 17.10.1971 ke změně úředního názvu země na **Zairskou republiku** pro odlišení od západního souseda - tehdy již Konžské lidové republiky - se kterou měla KDR dlouhodobě napjaté politické vztahy a jejíž "revoluční" název nepříjemně připomínal povstaleckou republiku z let 1964-1965, jež existovala ve východním Kongu. Stejně tak modrá vlajka připomínající koloniální minulost i roky nejednoty po získání nezávislosti se stala neúnosná a bylo žádoucí národní identitu Zairu vyjádřit nově. I když byli žáci

Obr. 11

kinshaské Akademie požádání o dodání svých představ, konečné slovo měl, jako ostatně asi ve všem, prezident Mobutu, na jehož zásah se vybrala vlajka vyjadřující vedoucí úlohu jeho MPR (**obr. 12**). Oficiální barva hnutí (světle zelená) byla vybrána na list nové vlajky a byla chápána jako symbol naděje, víry v budoucnost a důvěry národa. Jednota je na vlajce symbolizována kruhovým polem, jehož žlutá barva připomíná přírodní bohatství. Paže nesoucí pochodeň vyjadřuje revoluční duch národa a rudá barva jejích plamenů uctívá národní mučedníky. V konečné verzi byly vypuštěny původně navrhované úzké pruhy při horním a dolním okraji - horní červený měl symbolizovat krev prolitou za svobodu, spodní modrý řeky a jezera země. Některé vlajkové publikace přinesly vyobrazení zairské vlajky chybně s úzkým červeným prstencem kolem žlutého kruhu tak, jak se objevuje na znaku MPR. Státní znak zůstal bez změny, jeho popis v ústavách však byl velmi nepřesný. Například v ústavě z 15. 2. 1978 se uvádí, že "znak tvoří hlava leoparda, orámovaná zprava palmovou větví a šípem, zleva sloním klem a kopím; vše položeno na drahokam". (Co je ve vyobrazení míněno drahokamem, je však těžko soudit.) O samotné stuze se státním motem není v popisu znaku zmínka, v samostatném ústavním článku je však jeho znění uvedeno, bez jakéhokoliv náznaku vazby na znak.

Obr. 12

Krátce po Kabilově vítězství v r. 1997 vypukly nejasnosti, která z předcházejících státních vlajek bude vlastně symbolem **Demokratické republiky Kongo**, protože sám Kabila sdělil, že se nová vláda vrátí k emblémům z r. 1963 nebo z období před r. 1963. Patrně pod vlivem skutečnosti, že k vlajce z r. 1963 se přihlásila politická opozice Mobutuova režimu vedená Etiennem Tshisekedim, jehož přívrženci procházeli zmatky zmítanou Kinshasou právě pod těmito symboly, byla vzápětí po pádu Mobutuova režimu na konžském velvyslanectví v Pretorii vztyčena vlajka z roku 1963, zatímco konžští diplomaté v Bruselu vztyčili model z r. 1960.

Současně se znovuzavedením státní vlajky z let 1960-1963 byl změněn i státní znak Konga (**obr. 13**), který má formu pečeti s vyobrazením hlavy řvoucího lva a nápisem REPUBLIQUE DEMOCRATIQUE DU CONGO (Demokratická republika Kongo) v mezikruží. Pokud vůbec má emblém nějaké úřední barevné provedení, není nám zatím známo.

I když se prozatím zdá, že všem zmatkům je konec, nelze vyloučit, že by případné vítězství hlavní opoziční síly v zemi (tj. Tshisekediho strany FONUS) v příštích svobodných volbách nevedlo k obnovení vlajky z r. 1963. A situace by se mohla opakovat ...

Obr. 13

Literatura:

W. Smith, Flags through the ages and across the world, Winchester 1975, s. 202-203, 299.
Congo (ex-Zaire) goes back to square 2, Flagmaster 087 (1997), s. 1.
Old flag from Congo's past becomes the new flag of the Democratic Republic of Congo. Info-Bulletin č. 93 (1997), s. 7.
Flag Bulletin, 2, č. 4 (1963), s. 41.
Flag Bulletin, 3, č. 1 (1963), s. 5.
Flag Bulletin, 3, č. 4 (1964), s. 63.

Flag Bulletin, 4, č. 1 (1964), s. 12.
Flag Bulletin, 4, č. 2 (1964-1965), s. 34.
R. Harmignies, Histoire du Drapeau du Congo de l'Etat Indépendant a la République Démocratique. In: Récueil du IIe Congres international de Vexillologie. Zurich 1967, s. 47.
R. Harmignies: Les emblemes de l'Afrique Belge. Belgique d'Outremer, No. 285 (1958), s. 787.
W. Smith, 500 years of Congo flags, Flag Bulletin č. 176 (1997), s. 136.
DGF-Nachrichten č. 2 (1996), s. 10.

The authors describe flags and emblems used in the Congo from 1877 to the present and show the flag and the arms of the Independent State of the Congo (Figs 1 and 2), the flag of the Belgian Governor-General of the Congo (Fig. 3), the flag of the Republic of the Congo (Fig. 4), the flag of Katanga (Fig. 5), the flag of South Kasai (Fig. 6), the flag of Lualaba (Fig. 7), the flag of Ruwenzururu (Fig. 8), the flag of the Democratic Republic of the Congo (Fig. 9), the flag of Bukavu (Fig. 10), the emblem of the Popular Movement of the Revolution (Fig. 11), the flag of Zaire (Fig. 12), and the seal of the Congo since June 1997 (Fig. 13).

MĚSTO ALBRECHTICE SE STALO MĚSTEM TOPOLOVÉHO LISTU

Ačkoliv Město Albrechtice z okresu Bruntál v současnosti nevystupuje jako obec s městským statutem, nezapomnělo na svůj starý městský znak, udělený králem Vladislavem II. dne 5.11. roku 1492 a potvrzený privilegiem císaře Ferdinanda I. v roce 1563, a po obnovení demokratické samosprávy po roce 1989 jej nadále aktivně užívá.

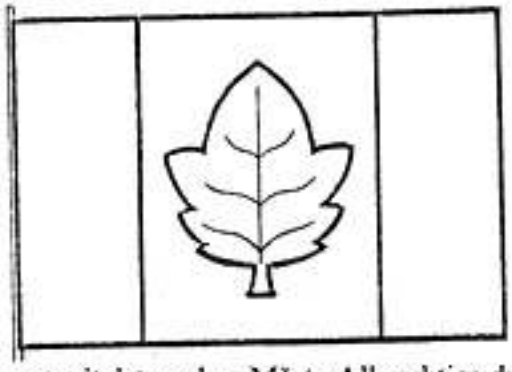

V polovině roku 1996 se radní Města Albrechtic rozhodli, že svou historickou městskou symboliku obohatí o nový obecní prapor. Proto oslovil starosta obce ing. Ivo Vykopal autora tohoto článku a po následném vypracování několika variant návrhu byla na jednání obecního zastupitelstva obce Město Albrechtice dne 2.1.1997 vybrána konečná verze návrhu praporu.

Ta byla schválena Podvýborem pro heraldiku Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky dne 25.6.1997, přičemž oficiální popis nového obecního praporu Města Albrechtic zní: *"List tvoří tři svislé pruhy, zelený, žlutý, zelený, v poměru 1:2:1. Ve žlutém pruhu vztyčený zelený list bílého topolu".*

Symbolika listu bílého topolu spočívá v odkazu na starý městský znak, na jehož zlatém štítě vyrůstá z hromady klestí divý muž se zeleným věncem z topolových proutků na hlavě a okolo pasu. Muž drží větev bílého topolu. Motivu bílého topolu - německy "Alber" - je přitom nutno rozumět jako tzv. mluvícímu znamení, které připomíná německý název obce Stadt Olbersdorf.

Jan Tejkal

Jan Tejkal informs of a new flag of the town of Albrechtice which was approved by the Heraldry Subcommittee of the Czech Parliament on 25 June 1997. The flag consists of three vertical stripes, green, yellow and green in the ratio of 1:2:1. There is a green leaf of linda in the centre of the flag. The flag was designed by the author of this text.

MOSTY U JABLUNKOVA S NOVÝM OBECNÍM ZNAKEM A PRAPOREM

Se svými čtyřmi tisíci obyvateli patří Mosty u Jablunkova k největším obcím bez městského statutu v české části těšínského Slezska a v rámci jablunkovského regionu jsou po městu Jablunkovu dokonce druhou nejlidnatější obcí vůbec. Tato skutečnost, posílená rovněž polohou obce při významném hraničním přechodu na česko-slovenské hranici, přispěla k tomu, že se Mosty staly první mimoměstskou obcí Jablunkovska, která si dala mnou připravit návrh obecního znaku a praporu a jíž byly také následně nové obecní symboly uděleny. Stalo se tak na základě schválení parlamentního Podvýboru pro heraldiku 7. listopadu 1996 rozhodnutím předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky ze dne 9.12.1996.

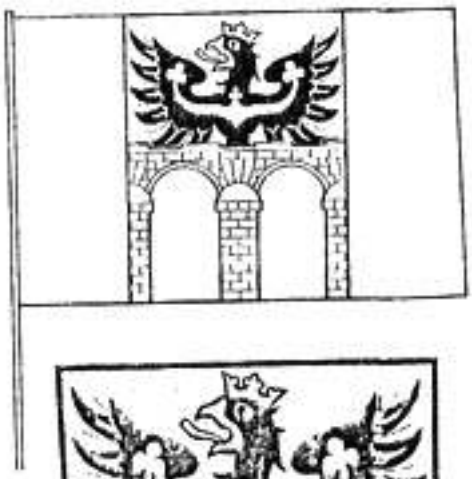

Znakem Mostů se odtud stal zlatý štít, v němž z červeného cihlového mostu o dvou obloucích vyrůstá slezská orlice - tj. černá, zlatě korunovaná orlice s červenou zbrojí a stříbrným perisoniem na hrudi. Prapor obce je ze znaku odvozen, když jej tvoří list rozdělený na tři svislé pruhy v poměru 1:2:1, krajní bílé a prostřední žlutý, jenž opakuje figury ze znakového štítu.

Na rozdíl od většiny obcí se v případě Mostů nestala základem pro tvorbu znaku a praporu historická pečetní symbolika, představovaná vyobrazením třmenu. Figura mostu je tzv.mluvícím znamením, odkazujícím na první část názvu obce, zatímco slezská orlice ve zlatém štítě připomíná polohu Mostů na významném hraničním přechodu při historické jižní hranici Slezska, stejně jako zasvěcení místního kostela sv. Hedvice, patronce Slezska.

Jan Tejkal

The author of this text designed new symbols for Mosty at Jablunkov which were approved by the Heraldry Subcommittee of the Czech Parliament on 7 November 1996. The vertical stripes are white, yellow and white.

K VYVĚŠOVÁNÍ VLAJEK V ISTRII

Počátkem léta loňského roku jsem pobýval u Jaderského moře na ostrovech u istrijské Rovinje. Kromě koupání jsem samozřejmě věnoval také pozornost nejrůznějším plavidlům a jejich vlajkám. V porovnání s našimi tuzemskými vnitrozemskými končinami tu bila do očí obliba státní a národní vlajky. Ty byly bez výjimky vyvěšovány na všech chorvatských vojenských, policejních a turistických plavidlech i na větších rybářských lodích. Jen ty nejmenší rybářské a motorové čluny pronajímané turistům postrádaly malou vlajkovou žerď. Všechny

sportovní plachetnice a motorové čluny pronajímané turistům postrádaly malou vlajkovou žerď. Všechny sportovní plachetnice a motorové přepychové jachty byly naopak opatřeny náležitými vlajkami Chorvatské republiky. Zajímavé bylo, že jejich způsob vyvěšování nebyl vždy jednotný, což bylo dáno různým typem hlavních středních stožárů, na nichž, pokud byly opatřeny otáčecí radarovou anténou, nemohla být vlajka klasicky vyvěšena. Na zádích lodí byla však vždy vlajka odpovídající zemi domovského přístavu a tedy státní registrace, na stožárech na postranních lankách byly pak vlajky hostů na palubě a povinná vlajka chorvatská, odpovídající pobřežním vodám, v nichž se loď plaví. Na větších plavidlech byla chorvatská vlajka předpisově vpředu. Luxusní výletní jachty nesly většinou vlajky německé, italské, rakouské, ale i maďarské. Viděl jsem rovněž britskou jachtu z Doveru pod americkou vlajkou - šlo pravděpodobně o bohatého Američana, který si loď v Anglii najal a vydal se do Středomoří. Cestoval zřejmě s brazilskou milenkou, neboť na postranním stěžňovém lanku vlála výrazná brazilská vlajka, která odpovídala půvabné snědé ženě na palubě.

Bylo možné vidět i další speciality, jako například klasické benátské vlajky s okřídleným lvem, jednou dokonce v podobě velkého tištěného gonfanonu se čtyřmi cípy, ovšem samozřejmě a ukázněně s normální vlajkou italskou. Obdobně s německými vlajkami vlály zemské bavorské routové vlajky a příslušné klubové plameny. Jako naprostou nezvyklou raritu jsem na menším motorovém člunu postřehl dvě stejně veliké vlaječky vyvěšené na jedné (!) žerdi vedle sebe ve stejné výši, ale na dvou lankách, a sice německou a chorvatskou. Asi snaha dodržet vlajkovou kurtoasii v pobřežních vodách při nedostatku žerdí.

Největším překvapením pro mne byla však plachetnice se sloupovou takeláží a samozřejmě s pomocným motorem, zakotvená v přístavišti na Crvenom otoku: vlála na ní rakousko-uherská válečná vlajka vedle dnešní rakouské národní vlajky! Neodolal jsem, navázal rozhovor s kapitánem a navštívil palubu jeho jachty *Windward*, registrované v *Yacht Club Austria* s domovským přístavem ve Vídni. Na stožáru se ve větru třepetala ještě mateřská klubová jachetní vlaječka. Pětaosmdesátiletý majitel a kapitán a navíc jediný člen posádky z Innsbrucku byl ve vynikající tělesné kondici a sdělil mi, že po svém odchodu do důchodu se vždy několik týdnů až měsíců v létě plaví po Jaderském moři a po desetiletí již vyvěšuje rakousko-uherskou válečnou vlajku na paměť svého otce, kapitána tohoto, kdysi i našeho válečného loďstva. Nebyl ani příliš udiven, že jsem jeho vlajku správně identifikoval. Tento starý pán sloužil za druhé světové války v německé *Kriegsmarine* jako námořní důstojník na menších plavidlech v Baltském moři a svou vojenskou dráhu ukončil ve Flensburgu.

Uvedený krásný příklad vexilologické piety a důslednosti mně však o několik dní později pokazila ukázka naprosté neúcty a neznalosti posádky malého nafukovacího člunu s přívěsným motorem, plující s opačně vyvěšenou chorvatskou vlaječkou, pod kterou na téže žerdi vlála utlačená vlaječka rakouská. Posádka k mému údivu hovořila výlučně slovensky a zřejmě ji ani nenapadlo si vlastní vlaječku pořídit.

Zbyšek Svoboda

NOVÉ VLAJKY

BRITSKÁ ANTARKTICKÁ ÚZEMÍ

V dubnu 1998 podepsala britská královna Alžběta II. znakové privilegium (Royal Warrant), kterým se zavádějí vlajka pro Britské antarktické území a vlajka komisaře. Předchozí vlajka (britská modrá služební vlajka *Blue Ensign* se štítem znaku území ve vlající části) byla zavedena 30. května 1969, ale nebylo příliš jasné, zda je určena jen pro výzkumné lodě operující v této oblasti nebo je-li ji možné považovat za vlajku teritoria.

Novou vlajku tvoří bílý list o poměru stran 1:2 s britskou vlajkou v kantonu a úplným znakem území ve vlající části. Kanton podle britských zvyklostí je vymezen polovinou šířky a

polovinou délky listu. Znak ve vlající části má podle britských předpisů dosahovat čtyř devitin šířky listu.

Znak Britského antarktického území byl v současné podobě zaveden 1. srpna 1963. Tvoří ho stříbrný štít se třemi modrými vlnitými pruhy překrytými částečně červeným klínem se zlatou pochodní. Štít stráží vpravo zlatý britský lev stojící na zeleném pažitu a vlevo tučňák v přirozených barvách (tj. černý s bílou hrudí a břichem, žlutým zobákem a žlutýma nohama) stojící na ledové kře. Na štítu spočívá stříbrná přilba s modro-stříbrno-červeno-zlato-modrou točenicí a dělenými přikrývadly - vpravo červenými zlatě podšitými, vlevo stříbrnými modře podšitými. Klenotem je plachetnice se svinutými plachtami. Pod štítem je rozvinutá zlatá stuha červeně podšitá s červeným nápisem RESEARCH AND DISCOVERY (Výzkum a objev).

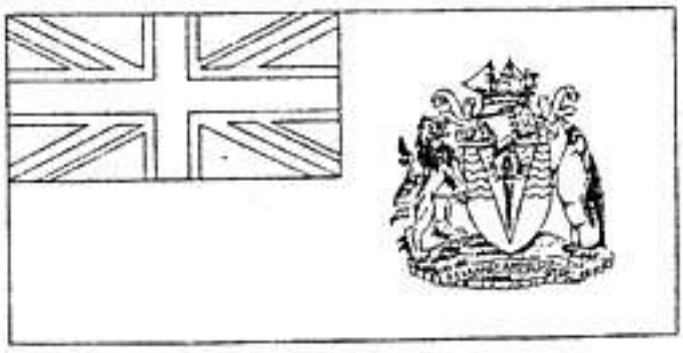

Pochodeň je symbolem výzkumu, vlny a stříbrná barva štítu (stejně zřejmě jako bílý list vlajky) připomínají geografickou polohu v jihopolární oblasti. Lev značí britskou svrchovanost a tučňák je typickým představitelem místní fauny.

Vlajkou britského komisaře je *Union Jack* s bílým kruhovým polem lemovaným zelenou girlandou, ve kterém je úplný znak území. Poměr šířky k délce je 1:2.

Je škoda, že je ve vlající části umístěn celý znak, který při miniaturizaci není příliš zřetelný, a že nebyla přijata vlajka, která by ve vlající části měla jen tučňáka, jak navrhoval zesnulý britský vexilolog W. Crampton.

Informace: Foreign and Commonwealth Office, London (Polar Region Section)

RK

NOVÉ ZNAKY

BURKINA FASO

Revoluční státní znak Burkiny Faso zavedený v roce 1984 se stal minulostí. Dne 1. srpna 1997 schválilo Národní shromáždění Burkiny Faso, zvolené 11. května téhož roku, zákon č. 20/97/II/AN určující vzhled a význam (nového) státního znaku země. Stalo se tak v souladu s ústavním zákonem z 27. ledna 1997, který tuto kodifikaci požadoval. Pro nový znak se vyslovila naprostá většina poslanců - 99 ze 108 přítomných. (Poslanecká sněmovna čítá 111 členů.)

Nový znak vypadá následovně. Ve francouzském štítu (bílý, jeho barva se však v zákoně neuvádí) drží dva vzpínající se stříbrní hřebci mezi sebou červeno-zeleně dělený srdeční štítek se zlatou hvězdou uprostřed. Pod štítkem jsou dvě zkřížená kopí, v horní části ovinutá stříbrnou stuhou se zlatě napsaným názvem státu (BURKINA FASO) a v dolní části ovinutá bílou stuhou (barva se opět výslovně neuvádí) se zlatě napsaným státním heslem "Unité-Progrès-Justice" ("Jednota-pokrok-

spravedlnost"). Na každé straně spodní stuhy vyrůstá po jednom stvolu prosa se třemi páry zelených listů. Nad spodní stuhou je mezi kopími rozevřená kniha.

Článek 2 zákona určuje symboliku znaku. Srdeční štítek v barvách národní vlajky představuje ochranu národa a lásku vlasti, současně je záštitou proti všem útočníkům. Zkřížená kopí symbolizují rozhodnutí synů země bránit svoji vlast, zkřížená pozice kopí se vykládá jako znamení bdělosti a statečnosti lidu. Hřebci jsou symbolem vznešenosti burkinského lidu, jejich pozice (vzpínají se) znázorňuje boj a jejich uspořádání poukazuje na nutnost a význam jednoty, která činí lid silným. Rozevřená kniha znázorňuje hledání poznání a výuku - důležité složky pokroku a rozvoje. Klasy prosa vyjadřují touhu po potravinové soběstačnosti a hojnosti.

V literatuře (4) se s odvoláním na africké zdroje objevují ještě drobné odchylky či doplňky zákonné interpretace. Například o rozevřené knize se uvádí, že představuje vůli pokračovat ve výchově lidu - důležitém činiteli rozvoje. Proso upozorňuje na skutečnost, že potravinová soběstačnost je prioritou státu.

Nový zákon vyhlásil prezident republiky Blaise Compaore 10. září 1997 dekretem č. 97-356/PRES a následně byl 18. září publikován v Úředním listu Burkiny Faso č. 38. Tím byl proces projednávání nového burkinského znaku definitivně zakončen.

Znak publikovaný na internetových stránkách Burkiny Faso postrádá hlavní bílý štít a hřebci se tak dostávají do role štítonošů. V textu je však štít, v souladu se zákonem, popsán. Zajímavé je, že štít se nevyskytuje ani na oválném razítku burkinského velvyslanectví v Bonnu. Stejně tak postrádá štít i jiná varianta znaku (snad návrh?), kterou přinesl časopis Franciae vexilla č.9. Námi předkládaná kresba odpovídá vyobrazení v Úředním listu Burkiny Faso.

P. Fojtík, R. Klimeš

Prameny:

Journal officiel du Burkina Faso N° 38 z 18. září 1997
Les nouvelles armoiries du Burkina Faso. http://www.fespaco.bf/armoirie.htm
Informace (otisk razítka) z velvyslanectví Burkiny Faso v Bonnu
Burkina Faso: nouvelles armoiries. Franciae vexilla N° 9/55 (duben 1998)

VEXILOLOGICKÝ SOFTWARE

The Best of the Flags of the World Members Web Sites (Happy Vexiholidays to Whitney Smith from his friends at FOTW). Compiled by David B. Martucci

Greetings to Whitney Smith • FOTW (Flags Of The World) • ROTW (Roundels Of The World) • NEVA (New England Vexillological Association) • NEJV (New England Journal of Vexillology - Electronic Edition) • FAME (Flags and Arms of the Modern Era) by Zeljko Heimer • Flags of the 19th and 20th Centuries by Mark Sensen • Incomplete Collection of World Flags by Dirk Schönberger • Provincial Flags by Dirk Schönberger • Historical Flags by Jaume Ollé • CISV Beta Ziggioto Records (in Italian) submitted by Mario Fabretto • Miniature Flag Gifs by Herman De Wael • Czech Vexillological Pages by Petr Exner • Flags of Ireland by Vincent Morley • Flags of the Low Countries by Filip Van Laenen • Slovenian Flag by Uros Zizmund • Folding the US Flag by Rick Wyatt • US Flag History by Dave Martucci • The New England Flag by Dave Martucci • Symbols of Maine by Dave Martucci • Vexillology! by Dave Martucci • Vexillologie québécoise et de l'Amérique française by Luc Baronian • Armenian Symbols by Luc Baronian • Postcards from the Palio by T. F. Mills • British Marks of Cadency • Flags by David "Weirdguy" Kendall • My Flag Pages by Chris Pinette • A Flag Offering by Philippe Bondurand

Elektronická konference "Flags of the World" se za tři roky své existence stala největším zdrojem nejrůznějších informací o vexilologii na internetu. Jejími členy je mnoho významných vexilologů, kteří její pomocí šíří informace o novinkách ve vexilologii, o výskytu nových webovských stránek s vlajkami na internetu a kteří v neposlední řadě vytváří své webovské stránky, na nichž můžeme nalézt zpracované informace o vlajkách nejrůznějšího typu. Protože ovšem zdaleka ne všichni vexilologové mají možnost, a to ani v USA, pravidelně přistupovat k internetu a na druhou stranu počítač s CD-ROM jednotkou je již celkem běžnou součástí domácnosti a také technologie vypalování dat na CD-ROM je dostupná i jednotlivci, bylo jen otázkou času, kdy někdo získá nějaký impulz a dá si tu práci a shromáždí data z jednotlivých webovských stránek a zaznamená je na CD-ROM, aby si i ti, co nejsou připojeni na internet on-line, mohli tyto stránky prohlédnout. Tím někým se stal David B. Martucci z Novoanglické vexilologické společnosti, který soustředil na jednom CD-ROM 27 souborů webovských stránek z celého světa, mezi nimiž jsou i České vexilologické stránky. Impulzem bylo to, že dr. W. Smith není napojen na internet a CD bylo vytvořeno jako dárek pro něj od členů konference FOTW. K jejich prohlížení je zapotřebí pouze obvyklý (k internetu nepřipojený) počítač s CD-ROM a nainstalovaným internetovým prohlížečem (Internet Explorer, Netscape apod). CD-ROM je však přínosem i pro ty, kteří mají přístup na internet, neboť rychlost přístupu k CD-ROM je mnohem rychlejší, než připojení postřednictvím internetu, což je především z finančního hlediska významné zvláště pro ty, kteří jsou na internet připojeni komutovanou linkou.

Petr Exner

VEXILOLOGICKÁ LITERATURA

Poznáš vlaječky evropských států? In: Oskar, 1997, č. 4, vnitřní příloha.
Je potěšitelné, že se u nás v poslední době objevuje stále více publikací určených dětem a kladoucích si za cíl naučit je znát státní vlajky. Vedle vlajek na samolepkách, o nichž jsme psali ve Vexilologii č. 102, s. 1961-2, to bylo pexeso Vlajky evropských zemí vydané Pressfotem po r. 1990 či omalovánky Jaké vlajky má svět vydané Panoramou v r. 1992. Do stejné kategorie lze zařadit i obrysové mapy doplněné černobílými kresbami vlajek a návodem, jak je vybarvit, pocházející z dubické Agentury Infoa. Nejnovější a bohužel asi i nejméně zdařilým produktem jsou kresby 43 evropských státních vlajek v časopisu malých luštitelů Oskar. Pražské vydavatelství Hoge mělo dobrý nápad, když ve 4. čísle vytisklo papírovou záložku, kterou si děti mohou vystřihnout, přeložit a po stranách slepit. Do ní pak zasouvají přeložený proužek papíru s kresbami vlajek, které se ukazují v předem vyříznutém okénku záložky. Pokud ji obrátí, mohou si přečíst v dalších dvou okénkách, kterému státu vlajka patří a jaké je tam hlavní město. Z důvodu pro mne nepochopitelného mají všechny vlajky poměr stran 3 :4. Albánská vlajka je stále s hvězdou, zatímco maltské chybí znak v horním rohu. Běloruská vlajka je již neplatná a zde uvedená makedonská neplatila nikdy. Mrzí mne, že ani na kresbě české vlajky si výtvarník nedal příliš záležet, takže modrý klín je krátký a nesahá do poloviny délky listu.

A. Brožek

Donald T. Healy: Flags of the Native Peoples of the United States. NAVA 1997. Vyšlo ve formě dvojčísla odborného časopisu Raven 3/4 (ročníky 1996 a 1997). 242 stran, Četné č/b ilustrace. ISSN 1071-0043. Cena US$ 25,- (členové našeho klubu je mohou dostat za US$ 12,- bude-li celková objednávka znít na deset či více exemplářů). Jako zvláštní příloha barevná tabule vlajek.

Don Healy se celých 15 let zabýval problematikou vlajkových a jiných symbolů domorodců, tj. Indiánů žijících na území Spojených států. Dvakrát referoval o mezivýsledcích své práce na mezinárodních kongresech ve Varšavě v r. 1995 a v Kapském Městě v r. 1997. Při svých přednáškách ukazoval i velkoformátové originály těchto vlajek. Vždy prokazoval, že je na tomto poli na slovo vzatým odborníkem.
Všechny své znalosti o indiánských vlajkách shrnul v brožuře, kterou NAVA vydala jako č. 3/4 vědeckého časopisu Raven. Přes 130 článků poučuje o kmenech od Abenaki po Zuni Pueblo. Jsou systematicky členěny tak, aby informace byla co nejúplnější: mapa státu, kde žijí, a jeho umístění v USA, popis jejich sídliště (rezervace) a popis vlajky, příp. i pečeti, je-li součástí vlajky a konečně černobílé vyobrazení vlajky či jiného symbolu, většinou pečeti. Důkladné vysvětlení symboliky a historického pozadí jejich vzniku dává knize vysokou dokumentační hodnotu.
Barevná tabule se prodává zvlášť, což je poněkud na škodu věci. Jiné řešení ale nebylo možné, Raven dostávají členové NAVA v rámci ročního předplatného. Náklady na barevnou tabuli by značně převýšily výši tohoto předplatného.
Na díle se významně podíleli Edward B. Kaye jako vedoucí edičního štábu a Peter J. Orenski jako umělecký redaktor.

Ing. Jiří Tenora

RŮZNÉ

PŘÍBĚH PREZIDENTSKÉ VLAJKY

"Československé republice bylo už rok a půl, měla svého prezidenta, vládu i parlament, ale stále neměla své symboly. Teprve na jaře roku 1920 byl přijat zákon o státní vlajce a státních znacích. Od té doby standarta prezidenta republiky ve svém vývoji prošla řadou podob, stejně jako naše republika procházela dějinami a dějiny procházely jí. Ale vždy platilo a platí: vlajka na stožáru Pražského hradu znamená jediné - pan prezident je doma..."

Tak zní stručný popisek patnáctiminutového dokumentárního pořadu České televize v katalogu 5. přehlídky české dokumentární a animované tvorby, která se uskutečnila 20. - 13. listopadu 1997. Sympatický dokument vznikl v rámci volného cyklu *Lapidárium* v tvůrčí skupině Karla Hynie a byl na obrazovkách odvysílán na sklonku října 1997 při příležitosti státního svátku České republiky. Pořad určený nejširší laické veřejnosti zdařile informuje o vzniku a historii prezidentské vlajky. Průvodcem pořadu (a pochopitelně i odborným poradcem) je člen výboru našeho klubu PhDr. Zbyšek Svoboda, bez jehož zasvěcených informací by zřejmě pořad ani vzniknout nemohl. Dílu je tedy možno zřejmě vytknout opravdu jen některé drobnosti (například ne příliš šťastné podložení slovního výkladu o použití znaků zemí Koruny české záběry slovenského a podkarpatoruského znaku). V pořadu jsou ukázány originály všech prezidentských vlajek z období ČSR, ČSSR, ČSFR, ČR, ale i Protektorátu Čechy a Morava, dále některé písemné materiály a současně bylo divákům poskytnuto slušné množství zajímavých historických filmových materiálů uložených v Národním filmovém archivu, Archivu České televize a Archivu Krátkého filmu. Rámec pořadu (či přesněji motiv pořadem se opakovaně prolínající) tvoří sledování cesty hradního pracovníka na půdu Pražského hradu, ze které je vlajka prezidenta vztyčována. Vyvrcholením pořadu je pak pochopitelně i rozvinutí současné vlajky. Pro úplnost dodejme, že autorem scénáře byl zkušený televizní dramaturg Ivan Stehlík a neméně kvalitní režisér - dokumentarista Mojmír Hošt. (Pro méně znalé v oboru televizní dokumentární tvorby a publicistiky připomeňme, že je také režisérem velmi

zajímavého šestadvacetidílného seriálu *Magickou krajinou* o tajemných místech naší země, který nedávno Česká televize v reprize odvysílala.) Kameramanem pořadu *Příběh prezidentské vlajky* byl Peter Beňa a střihačem Miroslav Pergl. Nás vexilology může jen mrzet, že jsme nemohli být předem o tomto pořadu informováni (v televizních programech nebývá obvykle dokumentární tvorba bohužel nějak významněji a podrobněji avizována), a tak mnohým z nás zajímavá podívaná pravděpodobně "utekla". Ucelené obrazové zpracování tohoto tématu je však přínosem i pro samotný archiv České televize a není tedy vůbec divu, že se *Příběhem prezidentské vlajky* chtěli autoři pochlubit i na výše zmíněné přehlídce dokumentární tvorby, která měla filmovým odborníkům i veřejnosti přestavit to nejlepší, co u nás v tomto žánru v roce 1997 vzniklo.

P. Fojtík

NEJVĚTŠÍ EVROPSKÁ FOTBALOVÁ VLAJKA

Dne 5.4.1998 byla na hřišti fotbalového klubu SK Slavia Praha v rámci ligového utkání SK Slavia Praha - FC Sigma Olomouc poprvé veřejnosti představena obří vlajka klubu SK Slavia Praha. Vlajka má rozměry 90 x 40 m (!) a podle sdělení zástupců klubu je to v současné době největší evropská fotbalová vlajka. Největší fotbalovou vlajku vůbec mají v Brazílii - měří 100 x 80 m. Vlajka SK Slavia Praha byla rozvinuta o poločase fotbalového utkání téměř po celé ploše fotbalového hřiště za pomoci několika desítek lidí. Má tradiční barvy klubu SK Slavia Praha - dva vodorovné pruhy, bílý a červený, v žerďové části bílého pruhu je pak červená pěticípá hvězda obrácená hrotem dolů. Byla vyrobena odbočkou přátel fotbalového oddílu v Lovosicích a 54 procenty na její výrobu přispěl majoritní vlastník klubu firma ENIC. Vlajka bude rovněž prezentována v Pelhřimově na festivalu kuriozit a bude se ucházet o zápis do Guinnessovyknihy rekordů. V průběhu času by měla být vyrobena vlajka, která bude mít stejné rozměry jako ta, která je největší na světě. (Dopis Eriky Řepové z marketingového oddělení SK Slavia Praha - fotbal a.s. ze dne 15.4.1998; vlastní poznatek autora z utkání.)

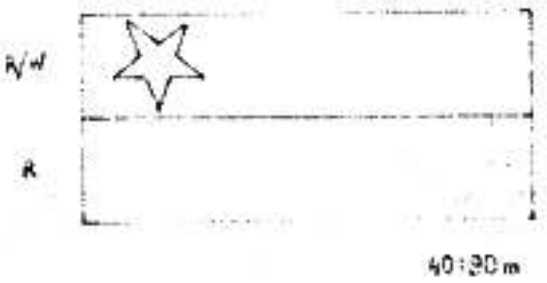

J.Hubka

VLAJKOVÁ SÉRIE ZNÁMEK OSN

Jak jsme referovali ve *Vexilologii* č. 76, s. 1502, vycházela známková série s vyobrazením vlajek členských států této organizace v letech 1980 až 1989 a obsahovala vyobrazení 168 vlajek (včetně vlajky OSN). Ročně bylo vydáno 16 známek. Z 29 států přijatých do OSN od roku 1990 dostalo své známky ve druhé sérii 16 známek ve dvou ročních emisích. Letos 13.2.1998 vyšla také známka s vlajkou České republiky, která byla do OSN přijata 19.2.1993. Má nominální hodnotu 32 centů a počet známek vlajkové série jí dosáhl 176. lm

ING. JAROSLAV MARTYKÁN PADESÁTILETÝ

Dne 14.7.1998 oslavil místopředseda Vexilologického klubu ing. Jaroslav Martykán abrahámoviny. Vlajky ho zaujaly už v jeho 14 letech a dnes je jedním z pilířů naší vexilologické

organizace. Členem klubovního výboru je od roku 1976, v letech 1975 až 1983 spolehlivě a úspěšně redigoval zpravodaj Vexilologii. Zde uveřejnil řadu cenných příspěvků. Jsou to zejména studie Vlajky svobody (s P. Fojtíkem), Vlajky československých společenských a účelových organizací, Vlajky a znaky autonomních oblastí Španělska, novátorský Nástin nejstarší historie praporů a vlajek, Vlajky nejvyšších představitelů států světa (s Fr. Píchou) a rozsáhlý dokumentační seriál Vlajky československých tělovýchovných jednot. V časopise Lidé a země uveřejnil přehledy s názvy Vlajky španělských oblastí (1979) a Vlajky svazových a autonomních republik SSSR (1981). Na přelomu let 1994/1995 redigoval i autorsky naplňoval vexilologickou rubriku Českého deníku, resp. týdeníku, která však bohužel zanikla.
Svého služebního pobytu v Ankaře v letech 1990 až 1994 využil ke studiu tamní vexilologické tematiky, z něhož pak vyšly články Prapory Turků na jejich cestě do Evropy a Osmanské barvy červená a bílá. Jejich souhrn vyšel anglicky u příležitosti 25. výročí vzniku Vexilologického klubu jako zvláštní číslo Vexilokontaktu (From the history of Turkish flags). Nelze přehlédnout ani jeho obsáhlou zprávu o průběhu 17. vexilologického kongresu v Kapském Městě, jehož se zúčastnil jako oficiální zástupce Vexilologického klubu.
Do dalších let přejeme jubilantovi a - doufám - budoucímu předsedovi Vexilologického klubu hodně zdraví a úspěchu i ve vexilologické práci. Ludvík Mucha

AGAINST ALL!

Who is the real author of the Czechoslovak flag? How was the political struggle for symbol of the newly born state 80 years ago? How the politicians were ready to abandon the flag beloved by our nation? Story of the only flag which survived the doom of the state that's symbol it was. If you are interested in the history of Czechoslovak and Czech symbols pay attention to this advertisement.

The Vexillological Club has published the next special issue of VEXILOKONTAKT for our foreign fellows. This issue of VEXILOKONTAKT has been prepared on the occasion of the 80th anniversary of Czechoslovakia. It brings the most comprehensive and detailed data about the origin of Czechoslovak and Czechian State flag in English. This booklet is completed with a few colour and many black and white illustrations. It is ready for dispatch at the address of Vexilologický Klub, Pod lipami 58, 130 00 Praha 3 (the Czech Republic). Its price is USD 7,- (mail expenses including). We ask all fellow vexillological associations to inform kindly their members about this offer via their own bulletins.

Autoři hlavního článku:
Ing. Jaroslav Martykán, Matúškova 14/796, 149 00 Praha 4
Mgr. Pavel Fojtík, Prusíkova 2435, 155 00 Praha 5

VEXILOLOGIE (ISSN 1211-2615) - zpravodaj Vexilologického klubu, 130 00 Praha 3, Pod lipami 58. Výkonný redaktor ing. Aleš Brožek. Toto číslo připravila redakční rada ve složení ing. A. Brožek, mgr. J. Eichler, ing. P. Exner, mgr. P. Fojtík, J. Hubka, ing. J. Martykán, doc. dr. L. Mucha, CSc., dr. Z. Svoboda a ing. J. Tenora. Výtvarně spolupracoval ing. P. Exner, J. Tejkal, R. Klimeš a J. Hubka.
Září 1998 **č. 109**

Podávání novinových zásilek povoleno ředitelstvím pošt Praha čj. NP 426/93 ze dne 23.3.1993.

OBSAH:

Z HISTORIE STÁTNÍCH VLAJEK KONGA	2059
MĚSTO ALBRECHTICE SE STALO MĚSTEM TOPOLOVÉHO LÍSTU	2066
MOSTY U JABLUNKOVA S NOVÝM OBECNÍM ZNAKEM A PRAPOREM	2067
K VYVĚŠOVÁNÍ VLAJEK V ISTRII	2067
NOVÉ VLAJKY	2068
Britská antarktická území	2068
NOVÉ ZNAKY	2069
Burkina Faso	2069
VEXILOLOGICKÝ SOFTWARE	2070
VEXILOLOGICKÁ LITERATURA	2071
RŮZNÉ	2072
Příběh prezidentské vlajky	2072
Největší evropská fotbalová vlajka	2073
Vlajková série známek OSN	2073
ing. Jaroslav Martykán padesátiletý	2073

CONTENTS:

FROM THE HISTORY OF CONGO NATIONAL FLAGS	2059
THE TOWN OF ALBRECHTICE HAS GOT A FLAG WITH A LEAF OF LINDA	2066
MOSTY AT JABLUNKOV HAS GOT NEW MUNICIPAL SYMBOLS	2067
FLAG FLYING IN ISTRIA	2067
NEW FLAGS	2068
British Antarctic Territory	2068
NEW ARMS	2069
Burkina Faso	2069
VEXILLOLOGICAL SOFTWARE	2070
BOOK REVIEWS	2071
VARIA	2072
The story of the Presidential flag	2072
The biggest football club flag in Europe	2073
The flag stamp series of UNO	2073
Jaroslav Martykán is 50	2073

ISSN 1211-2615